

Кайсыгызның кулы жылы?

Дөнья мине

Үзгәртте:

Еламаска өйрөттө.

Күлмәк жиңен ертасымы? –

Бәйлесе бар

Йөрәкне.

Сугышлардан замана

Туктап торган арада,

Яраларны ямаштырып

Ята идем

Далада:

- Кайт!.. – дип, хатлар
килделәр.

Юллар... озын иделәр...

Кайттым.

- Бусы – алкалары,

Бусы – кабере...- диделәр.

Әгәр тагын килсәләр:

- Сау! – дип хәбәр бирсәләр,

Вулканнарга керер идем,

Шундадыр ул... дисәләр.

Бирде дөнья кирәкне,

Еламаска өйрөттө...

Кайсыгызның кулы жылы? –

Бәйлесе бар йөрәкне...

ХӘСӘН ТУФАН.

ЛИРИК ШИГЫРЬ АНАЛИЗЛАУ ПЛАНЫ.

- 1.Язылу вакыты. Реаль – биографик һәм фактологик аңлатмалар.**
- 2.Жанры (пейзаж лирикасы, гражданлык лирикасы, сәяси лирика, күңел лирикасы,фәлсәфи лирика)**
- 3.Лирик геройга бәя. Аның сурәтләнгәннәргә мөнәсәбәте, кичереше, фикере.**
- 4.Тема, төп эчтәлек.**
- 5.Хисләр бирелеше, аларның гәүдәләнешә, үсеш – үзгәрешә.**
- 6.Төп образлар, аларның әһәмияте, яңалыгы.**
- 7.Сөйләм үзенчәлекләре, сурәтләү чаралары.**
- 8.Әсәрнең төзелешә.**
- 9.Шигырь төзелешә ягыннан бәя. Ритм һәм рифма.**

Лирика

Пейзаж лирикасы

Гражданлык

Лирикасы

Сәясәт лирика

Күңел лирикасы

Фәлсәфи лирика

Эпос

Хикәя

Очерк

Хикәят

Новелла

Әкият

Повесть

Роман

Драма

Трагедия

Комедия

Драма

ЧАГЫШТЫРУ – НИНДИ ДӘ БУЛСА КҮРЕНЕШНЕ АҢА ОХШАШ ЯГЫ БУЛГАН ИКЕНЧЕ КҮРЕНЕШ БЕЛӘН ЧАГЫШТЫРЫП СЫЙФАТЛАУ – ОХШАТУ.

Нарасый **Кояш!** Син дә
бала кебек гамьсез.
(Р. Гаташ)

Метафора — күренешләрнең охшашлыгына яки каршылыгына нигезләнгән яшерен чагыштыру. Мондый **тропта** кебек, *сыман*, *шикелле* кебек ярдәмче сүзләр, кушымчалар төшеп кала, кайчак чагыштырыла торган күренешләрнең берсе генә әйтелә.

Тәңкә карлар ява,
Ап-ак карлар ...
(Һ. Такташ)

ЭПИТЕТ - әдәби ачыклау ярдәмендә образ тудыручы сурәтләү чарасы.

Бер сәгать кенә моннан әүвәл явып киткән **жиңел яңгыр** шәһәр урамнарының
тузанын баскан...(Ф.Ә.)

Гипербола – чиктән тыш арттыру.

Жиде кат жиргәчә нәфрәтем.

Жиде кат күккәчә шатлыгым.(Р.Ф.)

Литота – әдәби кечерәйтү.

Зәгыйфь кырмыскамын мин юлда яткан...(Дәрдемәнд)